

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Căsnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 24 Noemvrie st. v.

În dieta Ungariei deputații se ceartă asupra întrebării, dacă guvernul este ori nu dator să întrebuițeze puterea publică spre a maghiarisa.

Deputatul *Béla Grünwald* îl muștră pe guvern și în deosebi pe ministrul-președinte, că nu desvoaltă destulă energie pentru propagarea maghiarismului, folosindu-se, când e vorba chiar și de biciu.

Alt deputat, *Augustin Béksics*, din contră, susține, că „ceea ce s'a realizat în materie de cultură și de maghiarisare este de a se mulțumi în cea mai mare parte statului.“

Doi Maghiari neaoși, unul *Béksics*, altul *Grünwald*, se ceartă asupra intereselor noastre vitale, par'că noi înșine n'am avé nici urechi de auzit, nici minte de priceput, nici inimă făcută drept isvor de porniri, se ceartă cum te cerți în auzul copiilor nevêrstnici. Unul spune, că tot ce s'a făcut pânăcum pentru stîrpirea noastră, prin stat s'a făcut, ear' celalalt îi răspunde, că tot n'a făcut statul destul.

În același timp ministrul disolvă societatea „Iulia“ din Cluj.

Eară noi stăm și ascultăm, și cu toate aceste avem să fim cei mai mulțumiți dintre supușii Maiestății Sale Regelui Ungariei.

Sînt oameni înțelepți, sînt bărbați de stat, sînt consolidatori ai patriei cei ce vorbesc în auzul țerii și ai lumii întregi ca *Grünwald* și *Béksics*; noi, eștia, care vestim țara despre nenorocirea ce o amenință, noi sîntem tradatori, agitatori de meserie, elemente primejdioase pentru societate.

Nu-și dau oare Maghiarii seamă despre pornirea ce se deșteaptă în inimile Românilor, când ei află ce a ăis un oarecare *Grünwald* în dieta țerii despre un fel de biciu, pe care trebuie să-l sloboadă ministrul omnipotent al Maiestății Sale preste majoritatea țerii și cum a pus un anume *Béksics* în evidență meritele guvernului pentru maghiarisare?

Dar' ce le pasă Maghiarilor de pornirile ce se produc în inimile Românilor?! Sînt proști Români? Ce sciu ei? ce înțeleg ei? ce le pasă lor? Dacă n'am fi noi, agitatorii, Româniea și-ar mânca mălaiul în tignă și s'ar bucura, că cu timpul tot Românul va pute să ajungă la rang de Maghiar.

Se vede însă, că nu toți Maghiarii sînt de această părere. Sînt și între ei oameni luminați, care înțeleg că nu numai copiii, dar' nici oamenii mari nu trebuie să se joace cu focul și că maghiarisarea, dacă e vorba să reușească, trebuie să se facă tiptil, pe nesimțite, încetul cu încetul, după legile firesci ale asimilării sociale, căci ori și ce încercare violentă trebuie neapărat să provoace reacțiunea, dușmănia neînfrînată.

„Chemarea guvernului, — ăice al treilea deputat, contele *Keglevich*, — este de a face politică de stat. Din contră politică națională

numai față cu națiunile externe e dator a face, ear' nu aici în țară, căci în țară, politica națională e politică de naționalități, deși se face în favorul rasei ce are supremația.

„E adevărat (helyes), că în momentul, când vre-un stat străin ar pune în pericol independența statului nostru, putem să ne așteptăm, că toate rasele patriei, considerându-se o națiune, un stat, vor uita deosebirile de rasă cîtă vreme primejdia nu e înlăturată.“

Așa ar trebui să fie și neapărat așa ar și fi, dacă guvernul ar face politică de stat; nu poate însă să fie așa, dacă guvernul face politică de rasă.

Cum oare să se considere deosebitele rase ale patriei drept o singură națiune, când ani și ani de-a rîndul ele au fost silite a se deprinde cu gîndul, că nu sînt o națiune? Cum să se unească ele la timp de primejdie, când în timp de pace una dintre ele s'a folosit de puterea ei spre a le stîrpi pe celelalte? Cum să se poată încumeta, la timp de primejdie, vre-un om în toată firea de a le vorbi Românilor abuna-oară despre înfrățirea cu Maghiarii, după-ce în dieta Ungariei s'a discutat atît de mult cestiunea: Cum oare trebuie să procedem, ca să-i stîrpim pe Români?!

Maghiarii au avut timp și ocaziune să-și câștige simpatiiile popoarelor și în deosebi ale Românilor; nu s'au folosit de ocaziune, au risipit timpul: să le dăm noi acum aceste simpatii?!

Este o nenorocire și pentru țară și pentru noi, dar' este un adevăr atît de puternic, încât ne simțim striviți de el: dacă se va urma tot precum se urmează, nu are în lumea aceasta nimeni destulă trecere, destulă autoritate, nimeni destulă putere convingătoare spre a-i face pe Români să se unească la timp de primejdie cu Maghiarii. Căci prea mult și prea îndelung a răbdât acest popor, prea adeseori a fost lovit în cele mai scumpe interese ale lui, prea mari îi sînt nemulțumirile actuale, pentru-ca să mai fie dispus a ne asculta, când îi vorbim despre marile interese ce ne unesc cu națiunea maghiară. Românul scie un lucru: că Maghiarul, de când a ajuns ear' la stăpînire, l-a batjocorit, n'a ținut seamă de interesele lui, și-a dat șilînță să-l rumpă de legea sa, de neamul seu, de limba sa, și nu vrea să înțeleagă, că este cu puțință pe lumea aceasta vre-o stăpînire mai nesuferită ca cea maghiară.

Marile interese de existență și de dezvoltare națională, care leagă pe poporul român de cel maghiar, acest „a fi ori a nu fi“ al culturii noastre nu-l înțelegem decît noi, „agitatorii de meserie“, care cunoaștem trecutul părții de lume, în care ne aflăm, cuprindem cu o singură căutătură puterile ce ne încungiu și presimțim primejdiile încă depărtate. Poporul scie numai că acum Maghiarul îl apasă și preocupat de această apăsare nici că voesc să stee de vorbă cu noi, când îi vorbim de primejdiile, pe care el nu le presimte.

Și poporul maghiar nu este nici el

mai luminat ca cel românesc asupra marilor sale interese de existență națională.

Contele *Keglevich* este un om între milioane, ear' oameni luminați au toate popoarele. Vorba e numai, că sînt popoare luminate, care primesc să fie conduse de oameni luminați, ear' poporul maghiar nu suferă în fruntea sa oameni, care vorbesc ca contele *Keglevich* și fac totodată precum vorbesc.

Este însă un semn bun, că a avut un om curajul civic de a vorbi în dieta Ungariei precum a vorbit contele *Keglevich*, că a putut îndrăzni ori că a creșut a fi oportun să vorbească așa. Ni se deșteaptă prin aceasta speranța, că încetul cu încetul va străbate în cercuri din ce în ce mai largi convingerea, că nu în ăiua primejdiei, ci încă din vreme și pentru toate eventualitățile națiunea maghiară trebuie să facă posibilă lucrarea oamenilor, care înțeleg comunitatea de interese a popoarelor din Ungaria.

„Pester Lloyd“ comunică din Agram, dela începutul lunii Noemvrie, o corespondență, care se începe cu următoarele cuvinte:

„Wiener Allgemeine Zeitung“ se ocupa nu de mult cam în deamănunt cu cestiunea Croației. Ea întitulează un articol „Lovitura de stat în Croația“, ear' câteva ăile în urmă se ocupă cu „liberalismul Banului Conte *Khuen-Hédervary*.“ Deoarece nu poate să ne fie indiferent, cum judecă străinătatea despre cele petrecute în Croația etc.“

„Wiener Allgemeine Zeitung“ e organul oficios al ministerului din Viena; însă Viena e pentru corespondentul ăiarului „Pester Lloyd“ străinătate.

Dacă aceasta e „străinătatea“, de care vorbește contele *Keglevich*, atunci Maghiarii nu trebuie să-și facă iluzii: la timp de primejdie nimeni nu-i va pute face pe Români să se unească cu Maghiarii contra acestor „străini.“

Numai dela Maghiari atîrnă să nu fie așa.

Statistica instrucțiunii.

(Fine).

Maghiarisarea instrucțiunii.

Una dintre cele mai de căpetenie preocupățiuni ale cercurilor guvernamentale este maghiarisarea în genere și în deosebi maghiarisarea instrucțiunii.

E de interes să scim, care au fost rezultatele dezvoltate în această direcțiune în cursul anului 1882/3.

Au fost în acest an cu totul 16,090 scoli primare, între care 7743 cu limbă de propunere maghiară, 5533 cu limbă de propunere nemaghiară, ear' 2814, în care s'a propus alătura cu limba maghiară și în vre-o altă limbă.

Aceste 2814 scoli se află dar' în stadiul de tranzițiune și urmează să fie prefăcute succesiv în scoli maghiare.

În cursul anului 1882/3 scolile cu limbă de propunere nemaghiară au scăzut, și este interesant a vedea cinismul, cu care presa maghiară își expimă bucuria de această scădere.

„Causa acestei îmbunătățiri — ăice „Pesti Napló“, — e mai ales aceea, că dela 1878 încoace s'au înființat 260 scoli de stat cu limbă de propunere maghiară.“

Dintre două una: ori aceste două sute șeszeci de scoli s'au înființat în ținuturi locuite de Maghiari, și atunci li s'a făcut o nedreptate

celoralalte naționalități, căci numai pentru Maghiari s'au înființat scoli din banii comuni, — ori scolile s'au înființat în ținuturi cu populațiune mixtă și atunci s'a călcat legea pentru naționalități, care hotărește ca în scolile susținute de stat predarea să se facă în limba celor ce primesc instrucțiunea.

Aceasta e însă pentru „Pesti Napló“ o „îmbunătățire“.

Dar' nici atît nu e destul.

Tot „Pesti Napló“ constată, că tot la o mie de scoli 483 sînt cu limbă de propunere maghiară, 174 cu limbă mixtă, ear' cu limbă străină (idegen nyelv) încă tot (még mindig) 343.

Care va să ăică sîntem noi cei ce nu sîntem Maghiari puși cu scolile noastre la soroc de perire, și „Pesti Napló“ e nerăbdător, constată că încă tot mai sînt între o mie de scoli 343, în care predarea nu se face în limba maghiară.

Mai e apoi trebuință de agitațiune?!

Maghiarii vorbesc despre noi par' c'am fi nisce saci umpluți cu paie și despre desnaționalizarea scolilor noastre par' că ar fi vorba de căputarea unei părechi de ciorapi.

Înțelegem că o doresc, că își dau toată silința să-și realizeze dorința, dar' rămănem uimiți și nu mai scim, avem a face cu copii ușuratici, ori cu oameni serioși, când vedem că o mărturisesc fără de șială și ne atrag chiar ei atențiunea asupra pericolului ce ne amenință, par'că ar fi destul să o voiască pentru-ca să o și poată face.

Apoi mai sînt încă în țerile supuse coroanei ungare oameni, care nu se lapedă cu una cu două de neamul și de legea lor. Și chiar dacă n'ar fi alții, sîntem noi Români.

Români sînt parte greco-orientali și parte greco-catolici.

Dintre scoalele confesionale greco-catolice 6,4% au avut limba maghiară drept limbă de propunere, și aceste de sigur că sînt mai ales rutenesci, și numai puține scoale ale Românilor ce nu mai vorbesc limba română.

Dintre scoalele confesionale greco-orientale însă abia 0,04%, adecă abia două-trei au primit limba maghiară.

Revistă politică.

Sibiu, 24 Noemvrie st. v.

În sfîrșit s'a auzit și un glas de Român în dieta Ungariei: dl *Babeș* a luat cuvîntul la desbaterea asupra bugetului. Încă nu ne-a venit discursul în toată extinderea sa; dar' chiar din fărîmăturile, ce le presentă și de astă dată *more consueto* „liberalele“ foi unguresci, și din aprețierile acestora putem înțeleg neplăcerea pricinuită domnilor din Budapesta prin expunerile deputatului român național. Nici cel mai încarnat șovinist maghiar n'a putut rămăne neatins, când dl *Babeș* constată între altele nemulțumirea generală a populațiunii încărcate peste măsură cu sarcini. Când *Reichsrath*ului întărit din 1860 s'a așternut cel dintăiu buget al monarhiei întregi, membrii maghiari ai aceluia au ținut de insuportabil, că impozitele cu toate adausele să facă 10 florini de cap. Budgetul monarhiei întregi a făcut atunci 345 de milioane, tocmai atăta ca și cel de astădi al Ungariei; datorii Austriei întregi în timpul de ăcece ani ai absolutismului face 1300 de milioane, tocmai atăta căt fac datorii făcute de guvernele unguresci dela 1868 încoace. Adăugînd datoria flotantă și comună, Ungaria e încărcată cu mai bine de două miliarde de datorii. S'ar bucura oratorul, dacă ministrul de finanțe l-ar

pută desmînti. De ce sînt sarcinile Ungariei astăzi mai mari decît acele ale monarhiei întregi? întrebă dl Babeş. Ce e scopul statului? Binele poporului. S'a ajuns oare scopul acesta? De sigur că nu. Cum vrea apoi guvernul să justifice sarcina aceasta colosală? Ţeara a perdut din vedere scopul statului. Ea vrea să joace rolul unei puteri mari, ceea-ce costă mulţi bani. Afară de aceea vrea să realizeze idea statului maghiar, ce se înţelege astfel, că popoarele nemaghiare să fie subjugate. Şi aceasta e costă mulţi bani. Îndată ce se vor părăsi aceste două ţinte, va fi cu puţinţă de a guverna cu un budget mai mic. Până când Tisza e în stare de a procura mijloace pentru susţinerea poziţiei de putere mare, el se va susţine; îndată ce va declara, că nu mai e în stare a face aceea, va veni altul în locul seu. Astfel a vorbit dl Babeş încît pentru partea mai cu seamă financiară; dar' neasemnat mai importantă pentru noi a fost partea discursului, ce se ocupă pe larg cu aspirarea naţionalităţilor şi a noastră în deosebi. Nu ţinem de bine a preocupa cetitorii noştri prin excerpte ce n'au suflet, ci ne rezervăm a reproduce discursul dlui Babeş *in extenso*. Mai amintim numai la acest loc, că dl Tisza şi-a găsit şi de astădată pe omul seu de — principiu, între Români? Ba nu, între „patrioţi“, căci nu e altul decît prea bine cunoscutul *Rácz Athanász*, fostul vice-comite al Timişului şi pururea „liberal“ în privirea — principiilor.

Diarul „Narodny Listy“ reflectând în numărul seu dela 4. I. c. n. la **prelegerea lui Rieger** despre Ungaria şi despre Unguri dice, că poporul cehic nu consimte cu cele dişe de Rieger nici din punct de vedere al convingîunii, nici politicesce şi nici în simţeminte. Cehii nu au fost avisaţi la Ungaria; mergînd mână în mână cu aceasta nu ajung la nimic, interesele Cehilor şi ale Maghiarilor n'au nimic comun. Cehii nu pot fi partisanii ai dualismului nici din cauza, pentru-că prin dualism Austria şi Bohemia sînt aservite economiccesce Maghiarilor, cari sciu exploata bine această poziţie pe contul celorlalţi. Ceea ce a diş Rieger despre Slovaci, dinşii o resping. Pertractarea Slovacilor din Ungaria e însoţită totdeauna cu cel mai mare interes din partea Cehilor, pentru-că în cele din urmă şi Slovaci sînt o parte a rasei slave şi Cehii sînt datori a-i apăra pe Slovaci în contra Maghiarilor iubitori de ege-monie. De altă parte şi Maghiarii se conduc de ură faţă cu tot ceea ce e Slav şi prin urmare şi faţă cu Cehii, ceea-ce însă numai nutresce şi măreşte puterea şi tăria panslavismului, care ameninţă tot mai hotărît domnia Maghiarilor. Decla-

raţiunile din prelegerea lui Rieger faţă cu ovaţiunile cordiale făcute poetului slovac Tomasik le declară numitul diar de greşite. De altcum Rieger nu a contribuit prin aceasta a-i linişti pre Maghiari, ceea-ce se vede din toate enunţările din Budapesta. Că Cehii ar fi recunoscut deja dualismul e neadevărat, căci chiar el (Rieger) şi Palaczký l-a combătut în mod violent. „N. L.“ cere în mod hotărît, ca Maghiarii să sîrşească odată cu opresiunea lor „brutală“ în contra Slovacilor.

Persecuţiuni nouă în contra Românilor.

(Fine.)

În comitatul Satmarului există la 200 învăţători români. Parte neorientaţi, parte seduşi prin promisiuni dulci pentru premiile societăţii maghiarisitoare „Széchenyi“ la început s'au insinuat 19 inşi, deşi sciau cu toţii, că pentru a obţine câte un premiu de 30—60 fl. nu se cere alta, decît ca pre 4—5 scolari în 2—3 săptămîni să-i înveţe a gîngăvi câteva cuvinte şi propoziţiuni unguresci. Când însă au meditat serios asupra lucrului şi dintre acesti 19 inşi 6 repăşind concurenţii s'au redus la numărul aminos de 13.

La 15 Octomvrie societatea „Széchenyi“ şi-a ţinut adunarea generală şi cu aceea ocaziune a distribuit premiile, ear' după aceea a dat un mare aldomaş în onoarea dascălilor valahi premiaţi. Maghiarisatorii noştri însă se aşteptau a premia nu 13, ci baremi 130 docenţi, căci bani au cu ridicata, apoi pre bieţii dascăli valahi ei îi ţineau atât de slabi de ânger, încît la vorbele lor sirenice cu căciula în mână vor alerga după cei 30 arginţi şi după sfârmiturile, cojile de pre masa domnilor situaţiunii. Mare a fost dar' indignaţiunea, că acesti învăţători sërmani, dar' consciî de chemarea lor despreţesc banii, beutura şi mîncarea lor gratuită. Se încearcă a găsi motivele fiascului păţit şi precum mai totdeauna, sau nu vreau, sau nu sciu a scruta causele adevărate, acum încă în orbia lor fanatică sau n'au voit sau n'au sciu a înţelege, că înstrăinarea docenţilor români de a participa la darurile lor danaice, nu este a se cerca afară de corpul învăţătoresc, ci în însuşi caracterul românesc al lor, cari odată angajaţi pentru promovarea învăţămîntului naţiunii române, vor a se bucura împreună cu ea şi vor a fi părtaşii suferinţelor ei.

Dacă vom lua în consideraţiune, că cei 13 apostoli români ai maghiarisării mai toţi sînt coada corpului învăţătoresc, vom pricepe, că n'a fost greu a afla între dinşii pre Iuda în persoana lui Augustin Szabó, docent în Blidari, care denunţă, că d-l Dr. Vasiliu Lucaciu, profesor de limba şi literatura română dela gimnaziul din Satmare, l-ar fi exortat: cum el ca

Român poate să concurgă pentru atare premii? cum poate comite o așa mare crimă contra naţiunii sale? Ce preut are, că îl lasă să facă așa ceva?

N'a trebuit mai mult ultraiştilor maghiari şi maghiarisatori. În frunte cu foaia locală „Szamos“ (veţi nrîi 84, 86 şi 88), se scoală asupra d-lui Dr. Lucaciu. Eată al doilea Silaşi! Restigniţi-ll strigă ei în ton înalt, ca să-i audă întreg globul unguresc. El e daco-romanist, agitează contra patriei şi naţiunii maghiare. El şi consoţii sei sînt causele, că maghiarisarea nu progresaază; că docenţii români, miseri ca va de ei, mai bine flămîndesc şi umblă renticoşi, decît să se angajeze de apostoli ai maghiarisării şi ca remuneraţiune pentru asta să ceară bani dela noi, ce le-am da bucuros. El e cauza, că frate-seu C. Lucaciu, ca membru al comitetului respectiv, a subscris convocările la adunarea din Bicsadu, unde s'a decis înfiinţarea reuniunii femeilor române Satmarene; el poate să fie care informează diarele românesce despre nedreptăţile, ce se dişe, că se fac Românilor din acest ţinut. Cu un cuvînt Dr. V. Lucaciu trebuie să urmeze d-lui Dr. G. Silaşi.

Se poate. Între împregiurările presente, pentru-că un Român, fie în ori-ce funcţiune publică, fie ori cât de calificat, ori cât de loial şi bun patriot în timp de 30 zile e scos din funcţiune. Nu se recere decît un denunciant fie şi plătit şi un diar, care în cele 30 zile cu motiv, fără motiv să strige în continuu: „Pereat!“

Investigaţiunea va urma şi contra d-lui Dr. Vasiliu Lucaciu, dar' credem că rezultatul aceleia va aduce la lumină nevinovăţia şi va descoperi infamele intrige, ce de mult se ţes în contra lui singur din motivul, că e Român şi simte românesce.

Însă să vedem cine e denunciantul Augustin Szabó, cu care Maghiarii Satmareni au legat așa mare tovărăşie? Înainte cu câţiva ani — paremi-se în 1878 — prin intervenirea dlui Dr. V. Lucaciu a fost ales învăţător în comuna Unimet (com. Selagiu). Abia s'a aşezat aici, în urma negrijinţii şi comportaţiunei necorecte a atras asupra sa reprobaţiuni din partea superiorilor. În loc de a se corege, denunţă la autorităţile civile pe protopopul seu, că cum acesta la examenul de vară s'ar fi arătat indiferent, ba chiar cu dispreţ faţă de examinarea băieţilor din limba maghiară. Apoi tot pe acel protopop venerabil şi respectat de toţi, cari îl cunosc, îl denunţă la episcopie de diferite abuzuri şi fărâdelegi. Consistorul dela Gherla examine o comisiune mixtă investigătoare. Comisiunea constătoare din vicarul foraneu episcopesc din Selagiu, un protopop şi un preot, ear' din partea civilă pretorul cercual, fac investigaţiune severă, ascultă preste 50 martori ai denunciantului şi din investigaţiune rezultă, că toate punctele de acuză, de denunţare sînt false, din contră se probează prin o mulţime de martori, ba putem dişe, prin comuna întreagă, că denunciantul Augustin Szabó e om excesiv,

beiv, nu-şi împlinesce chemarea, prin exemple şi cuvînt îndeamnă pre poporeni la imoralităţi, pentru calumnie a fost judecat la închisoare din partea judecătoriei singulare şcl. Cu un cuvînt, consistorul din Gherla a aflat destule motive, ca în contra lui Aug. Szabó să aducă deliberatul, ce în copie se publică mai la vale*) şi prin care enunţă lipsirea lui de staţiunea cantor-docenţială a Unimetului, însă dacă își va comproba purtarea sa emandată cu documente fide demne, va pute fi aplicat spre probă la altă staţiune.

Tot în contra numitului docent precum probează actele oficioase de sub nrul 638 — 1881 III din arhivul judecătoriei r. singularii din Taşnad, s'a ridicat acuză pentru furt. Acusantul mai târziu retrăgîndu-şi acuză, procedura s'a sistat.

Actele oficioase de sub nrul 276 — 1882 III din arhivul suslăudatei judecătorii probează, că tot acelaşi docent pentru calumnie a fost judecat prin toate forurile judiciare şi că el a recurs la Maiestatea Sa pentru agraţiare. Sîntem curioşi, dacă procurorul reg. care, trebuie să aibă bune informaţiuni despre comportaţiunea scandalosă a recurentului, opiniona-va sau ba graţiarea?

Sîntem curioşi a sci şi aceea: oare cu ce documente fide demne a comprobat Aug. Szabó, că s'a emandat şi s'a făcut demn, ca să fie aplicat de nou. Noi sîntem aplicaţi a crede, că el n'a putut produce documente în acest înţeles, ci fără scirea şi învoirea Sântiei Sale episcopului a devenit earăşi docent prin patronagiul cunoscut al domnului canonic Bilţiu, preşedintele consistorului scolastic, despre care se dişe, că e în ceva afinitate cu amintitul docent. Deci el răzemat pre acel patronagiul fără frică poate comite abuzuri mai vîrtos faţă de acei preoţi, despre cari scie că nu sînt favoriţii dlui canonic Bilţiu.

Acest domn canonic în loc să împartă graţiile sale asupra unui docent denunciant, mai bine şi-ar compune raţiociniile despre fondul scolastic din Solnoc-Dobăca şi ar informa pe publicul curios, sub administraţiunea d-sale la cât a crescut acel fond, unde e elocut şi cum e ascurat?

Silviu.

Corespondenţă particulară

a „Tribunei“.

Cluj în 5 Decemvrie n. 1884.

Eară un act arbitrar! Eară o violare a drepturilor constituţionale! — E dureros, însă-i fapt, că noi Clujenii de un timp încoace tot numai cu lucruri regretabile trebuie să surprindem pe publicul românesc!

E vorba, că societatea de lectură „Iulia“ a tinerimii universitare române din Cluj s'a desfiinţat ieri prin primarul oraşului în urma unei ordinaţiuni ministeriale.

Antecedentele în cauza „Iuliei“ sînt cu

*) În lipsă de spaţiu îl rezervăm.

Red.

Foiţa „Tribunei“.

Soldatul norocos şi nenorocos.

Traducere din limba germană.

de

Alexandru C. Tălăşescu.

(Urmare.)

Representaţiunea se începe şi studenţii joacă minunat de bine, triumfând asupra prejudeţelor şi apărării nefavoritoare a cocoanelor, care din ce în ce se încălziu mai tare şi aplaudau veşele şi cu plăcere. Tot în acest timp fu învins cu totul şi oficerul săsesce, dar' nu atât de farmecul piesei, pe cât de a graţioasei Mine de Barnhelm. El întrebă de vecinul seu, că cine să fie dama, care joacă acest rol, dar' acesta, convins, că oficerul vrea să-l facă caraghios, îi răspunse suprins: „Ei, aceea d-ta trebuie s'o scii mai bine; o domnişoară din Braunschweig caută să fie.“ După actul din urmă, sublocotenentul nostru se luptă până-ce eşi afară şi încercă să ajungă cumva pe scenă. Mina frumoasă, ai cărei ochi blânde albastru lunară sub peruca pudrată un foc caracteristic cochet şi a cărei pept plin şi mâni mici ar fi putut aţîta invidia ori cărei dame de modă, sta chiar pe scenă încungurată de studenţi, cari între glume dese îi făceau curte şi se lăsuau a fi dojeniţi de ea cu evenimentul seu, când arangeatorul veni cu o mută de tot comică şi îi făcîu cunoscut: „un oficer săsesce stă afară şi doreşte să vorbească cu

domnişoara Mina de Barnhelm, cu acel scop nobil, de a-i cere inima şi mâna.“

Toţi începură să rişă, numai Mina singură făcîu o faţă serioasă.

„Lucrul nu e chiar de şagă,“ dişe ea, „fi-îndcă el ne ameninţă, să ne strice pe toţi. Ar fi prea simplu a declara domnului oficer, că Mina bunăoară e un student vesel, dar' asta nici la un cas nu se poate face, deci eu trebuie să-mi joc rolul şi mai departe, dar' cum?“

„Aşadar' o altă comedie!“ exclamă fratele Nathan, asta însă va merge direct pe pelea noastră, deci noi deocamdată vom declara soldatului brav, că nime n'are voie să vină pe scenă şi că damele sînt cu mult mai obosite, decît să-l poată primi la moment; mâne însă vor fi dispuse cu plăcere, ca să îi primească omagele sale.

„Ear' mâne“, dişe Kallbach rişînd, „damele vor fi plecat norocos la Braunschweig îndărăt.“

Poliacul făcîu înaintea sublocotenentului faţa cea mai serioasă din lume şi cu politeţa cea mai elegantă îi împărtăşi declaraţia sus dişă, ear' d-nul Schnabbe, care se îndrăgi cu patimă de Mina frumoasă, se hotărî, că dacă nu fuse așa de norocos, ca să se poată arunca la picioarele ei, cel puțin să o mai vadă încă odată, şi spre acest scop se puse fuga în posură militărească la eşirea de pre scenă, la pîndă. El nu aşteptă zadarnic: o trăsură se apropiă, Mina şi Francisca, învelite în mantele, pe vremea aceea moderne, cu gulere şi guleraşe clădite unul preste altul,

apărură şi se urcară în trăsură, ear' el îi aruncă o privire învăpăiată şi o salută cu respect. Mina răpită de şoşimea situaţiunei, îi întinse mâna să o sărute, apoi trăsura plecă răpede de acolo, ear' sublocotenentul Schnabbe nu fu oprit de nime în lume, ca să nu viseze noaptea întreagă despre Mina pre cât de frumoasă, chiar pre atât de amabilă.

În dimineaţa următoare sublocotenentul Schnabbe întrebă de birtaşul seu, pe care îl chemă spre acest scop în odaia sa, despre numele şi locuinţa damelor din Braunschweig, şi el întrebă cu atîta zor şi foc, încît birtaşul şiret îndată înţelese, că are a face cu un amoresat. El prin fantasia sa îndată îl învăţă la diferite viclenii, şi îi promise din parte-şi toată posibilitatea, apoi plecă în birt, care era plin de studenţi dela toate facultăţile. Aici caută pe fratele Nathan, care cu ochii împăenginiţi a unui om îngheţat se înholba în cana goală, şi se apropiă de el făcîndu-i complimente amicabile, când în dreapta când în stînga, apoi îl îmbiă cu o prisă din tabachera sa. Fratele Nathan își înfundă nările pline cu tabac cu seriozitatea unui grand spaniol, fără ca pe birtaş să-l scoatească vrednic nici de un cuvînt macar. Cest din urmă însă nu se lăsa descuragiat. „Damele, cari ieri atât de plăcut jucară, reintorsu-s'au earăşi la Braunschweig?“ începîu el.

Fratele Nathan privi la birtaş cu o căutătură pîtrunzătoare. „Înainte de toate“, răspunse el, „mărturisesc-mi, tu suflet necurat de filistean, că oare tu numai din curiositate mă întreb, sau

mă cercetezi, ca să-mi afli secretul, din însărcinarea altuia?“

„D-voastră sciiţi d-le student, că eu sînt iubitor de artă.“

„Nici un cuvînt!“ îl intrerupse fratele Nathan, „d-ta întrebă din însărcinarea oficerului străin, care locuiesce la d-ta. Ce-i? ghicit-am?“

„D-tale nu-ţi ascund nimica“, replică ospătarul oftînd, „într'adevăr e dl sublocotenent, căruia i-ar plăce să scie numele şi locuinţa damelor. Mi-se pare că bietul domn întru adevăr e amoresat.“

„Suflet de filistean!“ strigă fratele Nathan, „eu nu vorbesc în taină. Înainte de toate adu-mi două sticle cu vin pe masă, apoi poate te voui lăsa să vorbeşti cu mine. Birtaşul grăbi a aduce vinul şi a destupa buteliile; ear' fratele Nathan se făcîu vorbitor. El descrie în colorii vii graţiile, virtutea şi spiritul damelor, în fine îi descoperi, că ele vor petrece încă câteva zile în Halle, şi că şi-ar fi luat locuinţa la unchiul lor, Henrich de Kallbach.

Fratele Nathan, Poliacle şi micul Fritz goliră iute sticlele cu vin şi apoi în timpul ce ospătarul se urcă sus la oficer, ei se grăbiră spre locuinţa lui Kallbach, ca să-l poată găsi încă în pat. Ei îl asigurară de o glumă infernală, şi uşor le succese a-l îndupleca, ca să joace şi mai departe rolul frumoasei Mine de Barnhelm.

(Va urma.)

noscute, precum și aceea, că activitatea societății a fost din partea senatului universitar suspendată, permițându-i-se numai constituirea biroului pe anul acad. 1884/85.

Deocamdată mă voiu mărgini numai la enararea simplă a modalității de executare a faimoasei ordinațiuni ministeriale.

Eri între oarele 9 și 11 a. m. servitorul rectorului căuta în ruptul capului pe președintele și notarul societății „Iulia“. Afându-i în fine, le spune cu vorba, că pe 11 oare sunt citați în sala de consultare a facultății juridice. — Numiții funcționari s'au și prezentat la oara defiptă în sala de consultare, de unde însă rectorul îi conduce în cancelaria sa — edificiul vecin — și acolo numai le spune, că „stante pede“ se meargă amândoi la primarul orașului, carele ar ave să le comunice ceva de tot important în cauza „Iuliei“.

Dela Pilat până la Ponțiu, dela Ponțiu până la Pilat! — La magistrat nu aflară pe primarul orașului, ear' un funcționar îi pofti să se așadă și să aștepte, căci e posibil, ca dl primar să fie la cutare adunare, de unde numai decât se va re-intoarce. — Trecu o jumătate de oară și funcționarii societății își perdură paciența și vruă să se depărteze, când eară îi asigură un funcționar, că barem 2—3 minute se fie cu indulgență, că dl primar sosese la moment. — Trecură și cele 3 minute, și ce se vede, în locul primarului vine un comisar polițian, și pășind drept spre președintele societății, îl întreabă pe ungurese: „De dl Pipoș am onoare?!“ . . . „Poftesc a-mi urma!“ — Atât președintele, cât și notarul umară comisarului, carele numai pe cale de abia și după unele întrebări, le spuse, că au de a merge la dl primar, în localitatea soc. „Iulia“. Acolo 'i-a și așteptat domnul Dr. Carol Haller, primarul Clujului și v.-căpitanul polițenesc Tussai, ear' la ușa localității era postat un „constabler“ (pandur orășenesc) și alți doi se preumblau pe dinaintea porții.

Le-am descris, pentru-că dintr'acestea se vede, că numiții funcționari au fost seduși, ca să nu aibă ocaziune a face sgomot, sau poate a dilapida chiar cârțile afirmative oprite din bibliotecă, de cari altcun nici când nu s'au aflat în biblioteca soc. „Iulia“.

Dl primar scoate din buzunar apoi următoarea ordinațiune ministerială și o cetesce funcționarilor prezenți, între cari și bibliotecarul societății, carele fu și el mai târziu citat:

Nr. 5396 pres. din 1884.

Ministrul reg. ung. de interne.

Ilustre Domnule!

„Considerând, că societatea de lectură „Iulia“ a tinerimii universitare române din Cluj în urma rezultatului investigațiunii făcute de senatul universitar, nu numai că în activitatea sa s'a abătut cu desăvârșire dela scopul prefipt în statutele sale, ci s'a deprins afară de aceasta și cu afaceri politice antipatriotice, ba periclitându-se chiar prin o atare activitate conviețuirea pacinică între tinerimea universitară de deosebite naționalități; prin aceasta ordonez disolvarea societății din cestiune. Recerc pe Ilustritatea Ta, ca spre executarea ordinațiunii mele prezente, precum și spre dispunerea cu respect la aplicarea averei societății în sensul § 23 din statute, să ai bunăvoință a încredința pe primarul orașului lib. reg. Cluj și a-l îndruma, ca să cuprindă cârțile antipatriotice, aflătoare în bibliotecă, și arhivul societății, și să facă la timpul seu despre procederea sa prelungă alăturarea catalogului bibliotecii raport detaliat.

Budapesta, în 25 Noemvrie 1884.

Tisza m. p.

Ilustrității Sale, domnului conte Kálmán Eszterházy, prefectul suprem al Clujului.

După aceasta a început a lua în seamă averea societății, și sigilând biblioteca a pretins dela președintele cărticica cassei de păstrare. La declararea acestuia, că aceea se află depusă la domnul adv. Dr. Aurel Isac, primarul îl trimite însoțit de numitul comisar la dl adv. Isac după cărticică.

De vreme ce dl adv. Isac a denegat extradarea cărticicelei din motiv, că dacă au lipsă de cărticică, aceea să 'și-o câștige în formă

legală, adevă să fie provocat în scris prelungă urmările legale și amintirea mandatului de sequestrare, ear' primirea să se testeze în forma sa; comisiunea să prezentează în persoană la domnul avocat Isac, și 'i predă următoarea recercare oficioasă:

Spectabilului domn Dr. Aurel Isac

Loco.

Ordinând Excelența Sa domnul ministru de interne reg. ung. prin ordinațiunea sa ddo 25 Noemvrie 1884 Nr. 5396 disolvarea societății de lectură „Iulia“ a tinerimii universitare române, aceasta s'a și executat astăzi în prezența reprezentanților societății în localitatea sa proprie. În urma declarării președintelui societății la d-voastră se află depusă o cărticică de păstrare a societății. Spre a pute dispune despre aplicarea averei societății în sensul §-lui 23 al statutului, recere pe onoratul domn avocat, ca să aibă bunăvoință a-mi preda cărticica de păstrare prelungă cuitanță.

Cluj, 4 Decemvrie 1884.

Dr. Carol Haller,
primarul Clujului.

După aceasta, fiindcă, de și prietinesce dar' totuși se făcu atent la sigilarea cassei verthemianne, și convingându-se, cumcă ministrul întru adevăr a disolvat societatea, așa dară încetându-i mandatul de păstrare primit din partea societății, și în considerarea legii criminale, domnul Isac a predat cărticica sunătoare despre 2300 fl. prelungă cuită oficioasă.

Așa sa înmormântat în 4 Decemvrie, anul domnului 1884 o instituțiune română de cultură.

Astădată nu fac nici un comentariu, judece toată lumea nepreocupată. Nu pot însă să retac împregiurarea, că societatea „Iulia“ s'a desființat fără nici o cercetare și fără de nici un motiv documentat, numai la denunciarea simplă a unor făcători de rele și revoltanți, cari pretind a reprezenta opiniunea societății ungurese. Dacă Tisza în modul acesta cugetă a împăca naționalitățile, apoi amar se înșală, — deja tot publicul bine simțitor din Cluj s'a indignat în fața unei astfel de procedere. *Iustus.*

Din Bucovina.

Dilele acestea pleacă deputații noștri la ședințele Reichsrathului din Viena, și anume pentru ultima oară, căci se dice, că prin luna lui Martie se va încheia sesiunea prezentă și se vor escrie alegeri nouă. Earăși șese ani perduți pentru poporațiunea românească din Bucovina! Numărul sesiunilor sterpe pentru noi mai cresce cu unul. Șese ani de zile se împlinesc, decând votează deputații noștri consecuent cu dreapta parlamentului. Mari succese au raportat prin cooperatiunea lor Polonii, Cehii, Ultramontanii și Dalmațenii. Adesori atrina rezultatul votării dela șese sau șapte voturi. Dar' acele momente au rămas neîtrebuințate de Bucovineni. Ne temem, că deputații noștri se vor înturna și în anul acesta la încheierea sesiunii cu mâinile goale în țară, după-ce prin votul lor vor mai fi sporit birul alegătorilor lor. O dare de seamă despre activitatea lor în Reichsrath nu le va cere în present nimeni, îi va judeca însă viitorul. Alegerile adevă se fac la noi mai mult din porunca guvernului, decât din libera voe a alegătorilor. Deputații prin urmare nu se simțesc datori, a le da alegătorilor socoteală despre activitatea lor, ear' alegătorii nu cutează a cugeta, cumcă au dreptul, să o ceară. Acest drept îl are guvernul, care a demandat alegerea lor. Și guvernul este foarte multumit cu deputații noștri; poate că-i va decora pre toți, ca pre Kochanowski. O opiniune publică, care ar fi în stare să pună capăt acestei stări de lucruri, nu este încă destul de dezvoltată în Bucovina, mai ales între Români nu. De aceea nici nu posedăm nici cea mai mică gazetă politică în limba română. Sânt chiar oameni de ai noștri, cari cred, că nouă nu ne trebuie gazetă politică, căci ele ar face numai vuet, ar tulbura țara și ar strica liniștea publică. Deputații români, se spune, lucră fără vuet, în liniște și tăcere, și în scurtă vreme vom vedea rezultatul activității lor. Dar' noi sântem siguri, că nu vom ave ce vedea. Până acuma am tot văduț, că în Bucovina totul merge spre dauna elementului românesc. Și acest curent dușmănos

elementului nostru s'a înăsprit din anul 1880, așa, că oamenii, cari au funcțiuni publice, se tem, să mărturisească, că sânt Români. Care cutează să facă aceasta, acela 'și-a încheat cariera. Calumnii înfloresc, ca de altădată. Toate sânt încuviințate, spre a-l înegri și surpa pre Român. Omul care își iubesc cu statornicie poporul seu, este acusat de veneticii clevetitori de înaltă tradare. Aceste proceduri mișelesc au sporit numărul speculațiilor și al renegaților. Cine se lapădă de neamul seu, acela își face nume bun la dușmanii noștri și înaintează răpede în cariera sa. Eată ce ne dice în față veneticii, fiți bravi ca acela, dacă voiți să vă meargă bine. Astfel se demoralizează oamenii, căci mic este numărul acelora, cari mai prefera fi preterați, decât a avansa în modul acesta: omului ordinar îi vine greu să renunțe la foloasele personale. Sânt la noi și Români, de inima ce se luptă cu două simțăminte: dorul de a avansa și rușinea de a avansa pe conta intereselor românesci. Acestia lamentează dicend: Voi Românilor îmi stricați cariera, de rēul vostru nu pot avansa. Dar' despre lucruri de acestea vom vorbi altă dată mai pe larg. Pentru astădată să le spunem deputaților noștri, care ar fi deocamdată dorințele noastre naționale. Cerem institute de cultură. Sântem modesti și în cerințele aceste. Nu cerem, ca Cehii, o universitate națională, ba nici măcar catedre românesci la universitatea nemțescă din Cernăuți. Nu cerem nici scoale reale românesci. Nu cerem, ca deputații noștri de aqi să pretindă dela guvern înființarea măcar a unui gimnasiu superior românesc pe spelele statului în Bucovina. Scim, că d-lor sânt prea slabi și nu ne vor pute exopera lucruri de acestea; ba mai scim, că d-lor au stăruit în dieta Bucovinei, ca să se înființeze în Cernăuți un al doilea gimnasiu nemțesc, ear' nu românesc; și mai scim încă, cumcă unii frunțași de ai lor lucră din răspuțeri pentru susținerea teatrului nemțesc din Cernăuți. Lucruri deosebite nu cutezăm dar' să cerem dela deputații noștri de aqi. Îi rugăm numai, să lucre pentru înființarea de scoale populare și anume mai întâiu prin orașe și tērguri. În Cernăuți s'a stins poporațiunea românească, nu mai există. Mai avem încă astăzi poporațiune românească în celelalte orașe și tērguri bucovinene. Dar' pentru această poporațiune nu există scoale populare românesci nici în Sireț, nici în Rădăuți, nici în Suceava, nici în Homor, nici în Câmpulung, nici în Storojineț, nici în Solca etc., ci Români acestor orașe și tērguri sânt siliți, ori să renunțe la învățământul primar, ori să 'și trimită copiii ca să se desnaționalizeze prin scoalele neromânesci din aceste comune. Această stare de lucruri este nesuferită, și totuși reprezentanții națiunii nu 'și-au ridicat glasul lor în contra ei, nici în consiliul scolar din Cernăuți, nici în dieta Bucovinei, și nici în Reichsrath, ei tac în toată umilirea, ear' poporul plătesce bir și rabdă cugetând: n'avem reprezentanți. Cum s'ar purta în astfel de împregiurări deputații altor națiuni?

O altă cerere urgentă și de neapărată trebuință este înființarea unui pedagogiu (preparandie) românesc în Rădăuți sau în Suceava. Lipsa de învățatori români este foarte mare și 'i recunoscută de bun și rău. La începutul anului scolar curent nu s'au putut deschide vre-o trei-deci de scoli prin comunele românesci din lipsa de învățatori români. Afară de aceasta nu are încă scoale maiortitatea comunelor românesci, ear' pentru comunele cu câte două până la patru mii de locuitori trebuie câte doi sau trei învățatori. Numărul trebuincios de învățatori români nu ni-l poate crea nici când pedagogiu german din Cernăuți, precum s'a dovedit până acum. Deja limba de învățământ în acest pedagogiu este o pedecă foarte mare pentru sporirea numărului învățătorilor români. Se scie, că toamna trecută veniră din clasa a treia gimnasială din Suceava mai mulți scolar, ca să se înscrie în anul întâiu la acest pedagogiu, și n'au fost primiți, ei au trebuit să între în cursul preparator. Nu vom să presupunem, că aceasta ar fi fost o demonstrațiune în contra gimnasiului românesc din Suceava, ci credem, că acei băieți n'au știut destul germănesc. Altă cauză întemeiată nu se poate afla, aceasta o scim prea bine. Întemplantarea cu acești scolar dovedesce, că acest pedagogiu, fiind german, nu va fi nici când în stare să creeze contingentul trebuincios de învățatori români. Pentru ca să căpētăm acest contingent, ne trebuie numai decât un pedagogiu românesc. Unicul pedagogiu din Cernăuți este prea puțin pentru Bucovina întreagă. Dalmația cu mai pu-

țini locuitori are patru pedagogii. Trei preparandii sânt susținute de stat, două pentru învățatori și una pentru învățătoare. Ele se află în Borgo-Erizzo, Ragusa și în Zara. În Ragusa se mai află un al doilea pedagogiu pentru fete susținut de Ursuline, cu drept public. Dacă trebuie pentru Dalmația patru preparandii, pentru Bucovina nu vor fi două prea mult. Acest al doilea pedagogiu trebuie să se deschidă în Septemvrie al anului viitor, căci dorim să înceteze cât de curând calamitatea produsă prin lipsa de învățatori români. Suma necesară trebuie să se voteze în sesiunea prezentă a Reichsrathului. Așteptăm, că deputații noștri vor face pașii cuveniți pentru înființarea acestui institut de neapărată și urgentă trebuință pentru cultura poporului nostru; sperăm, că Domniile lor nu se vor înturna în țară fără acest odor neprețuit pentru noi, carele ne-ar mângăia și ar face să uităm sterilitatea sesiunilor din anii trecuți.

Cronică.

Proces de presă. Astăzi la oarele de cece și jumătate redactorul răspunător al „Tribunei“ a fost citat de tribunalul de aici tot pentru astăzi, oarele patru după ameași, spre a i se face interogatoriul în cestiunea unui „delict de presă.“

*

Nou comisar al Ciangăilor, în locul secretarului de stat Desider Gromon, după cum scrie „Egyertértés“ va fi numit din partea guvernului deputatul Adam Bornemissza.

*

Minele de aur dela Ruda le-a cumpărat o societate acționară germană pentru prețul de 1,800.000 fl.

*

Consulat rusesc în Leopold. Consulatul rusesc din Brody se va muta în primăvară la Leopold. Această permutare se întemplantă la dorința guvernului rusesc; hotărîrea s'a luat cu ocaziunea întrevederii dela Schiernievițe.

*

Remaniere ministerială în România. „Românul“ comunică:

În urma alegerii biuroului camerei, o remaniere ministerială pare pozitivă.

D. Carp va lua portofoliul afacerilor străine;
D. Maiorescu pe acel al cultelor;
D. Chițu va trece la interne;
D. Ministru-președinte va relua portofoliul ministerului de resbel, ear' dl Folcoianu va trece la lucrările publice.

*

Din Spania. Scirile despre compunerea unui cabinet din partidul dinastic din stânga și partidul fusionist se desmințesc. Deosebirile de vederi dintre Serrano și Sagasta sânt mari. — Demonstrația studenților universitari continuă. Studenții încă nici acum nu cercetează prelegerile și mulți dintre dînșii sânt rechemai acasă de cătră părinți.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Budapesta, 6 Decemvrie n. Discuțiunea s'a inițiat astăzi cu constatarea deputatului Csányi, că numărul de o sută de membri pretins pentru hotărîre nu e de față, ceea ce 'l-a îndemnat pe președintele de a lega cu totadinsul de inițiile deputaților datorința lor în privința aceasta. La desbaterea specială s'au resoltat bugetele curții, al dietei, al Fiumei și celelalte. Desbaterea bugetului intern s'a început.

Gazeta oficială publică conferirea demnității lui *Judex curiae* baronului Pavel Sennyey, și a titlului și a rangului de consiliar ministerial profesorului Alexandru Lumnitzer.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Bibliografie.

În atențiunea Domnilor colegi. Cărțile compuse de Carol Kakuşaj inspector secundar al comitatului Timişului, intitulată: „Carte de cetire și exerciții unghurești, partea I. II. etc. menite pentru scoalele elementare, și cu deosebire pentru cele germane, au devenit atât de lăpăte prin scoalele din Ungaria de sud, încât, în un timp scurt de 9 ani, s'au vândut peste 200,000 de exemplare din acele cărți. Devenind apoi limba maghiară obiect obligat în scoala poporală, mai mulți învățători români — neavând manuale corespunzătoare, pentru scoala de acest soi — rogară pe domnul autor, a compune și pentru scoalele române atari cărți, conform spiritului limbii românești.

Aparând în anul trecut, de suscitatul d. inspector așa numitul: „Legendar“ într-o propunere intuitivă a vorbirii unghurești în soalele române din Ungaria, introdusei numai decât acest manual în scoala română de aici. Și în adevăr am fost foarte mulțumit de avantajele, ce ofere învățătorului acest legendar.

Avantajele lui sânt următoarele: compus fiind pe principiile intuiției, în întreg cuprinsul lui se află numai astfel de construcțiuni, ce cad imediat în cercul de cunoscință al elevului. Materia de cetit e scurtă și precisă, literile mari și legibile. La finea cărții e anexat și un lexicon românesc-unghuresc, cuprinzând toate cuvintele din manual.

Fiind materia scurtă, precisă și luată din viața școlărilor, învățătorul își va fini cu înlesnire întreg materialul așa, încât nu va fi nici când conștrins, a sturbi din oarele prescrie pentru celelalte obiecte de învățământ, din cauza limbii magiare. Recomand tuturor stimateilor colegi acest legendar spre folosire. Costă legat 23 cr. Se află în deposit la Theobald Hepke, librar în Biserica-albă și se poate procura direct, sau prin ori-care altă librărie.

Cu deplină stimă

Ioan Nita, învățător.

Tragerea Losurilor.

La sortirea din 1 Decembrie 1884 a obligațiunilor împrumutului pentru drumurile de fer unghurești s'a tras următorii numeri:

- 1 39 60 155 159 175 269 358 385 578
887 927 1014 1069 1475 1632 1717 1888 2027
2443 2631 2664 2795 2928 2970 3251 3319
3632 3736 3856 3984 4261 4617 5281 5558
5805 6325 6365 6668 6763 7147 7259 7388
7425 7513 7518 7541 7580 7827 8558 8636
9217 9218 9414 9517 9900 10054 10248
10267 10470 10674 10733 10780 10800 10819
10842 10876 11174 11626 11697 12337 12791
12991 13007 13133 13915 13973 14006 14021
14071 14108 14973 15083 15722 15815 15878
16082 16201 16293 16396 16423 16885 17495
17595 17623 17697 17739 18133 18396 18677
18749 18894 19125 19189 19760 19761 19808
20106 20204 20205 20325 20430 20443 20500
20593 20604 20763 21184 21259 21785 21845
22104 22198 22704 22797 22886 23169 23428
23259 24554 24621 24630 24769 24821 24892
24941 25112 25142 25525 25558 25797 26442
26471 26634 26638 26757 26810 26848 27113
27317 27441 28110 28612 29260 29276 29352
29640 29813 29982 30164 30409 30572 30657
30708 30767 31025 31097 31115 31304 31326
31346 31486 31939 32295 32312 32719 33187
33220 33319 33633 34152 34408 35103 35171
35304 35355.

Obligațiunile trase se vor replăti din 1. Ianuarie 1885 începând la cassa centrală din Buda-pesta și la oficiurile de dare mai însemnate.

Seiri economice.

Piața din Sibiu, 5 Decembrie. Grâu Hectolitra 74—80 Kilo fl. 5.— până fl. 5.80, grâu mestecat 68 până 82 Kilo fl. 3.80 până fl. 4.60, secara 66 până 72 Kilo fl. 3.10 până fl. 3.70, orz 58 până 64 Kilo fl. 3.80 până fl. 4.40, ovės 38 până 45 Kilo fl. 1.80 până fl. 2.40, cucuruzul 68 până 74 Kilo fl. 3.70 până fl. 4.30, mēlaiul 74 până 82 Kilo fl. 5.— până fl. 6.—, crumpene 68 până 70 Kilo fl. 1.50 până fl. 1.70, semēntă de cânepă 49 până 50 Kilo fl. 10.— până fl. 11.—, mazerea 76 până 80 Kilo fl. 7.— până fl. 8.—, linteia 78 până 82 Kilo fl. 11.— până fl. 12.—, fasolea 76 până 80 Kilo fl. 5.— până fl. 6.—, pāsāt de grâu 100 Kilo fl. 17.— până fl. 18.—, făină Nr. 3 100 Kilo fl. 13.— Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slănină 100 Kilo fl. 55.— până fl. 60.—, unsoarea de porc fl. 54.— până fl. 56.—, sēu brut fl. 33.— până fl. 36.—, sēu de luminii fl. 50.— până fl. 51.—, luminii turnate de sēu fl. 56.— până fl. 58.—, sâpmul fl. 32.— până fl. 34.—, fēn 100 Kilo fl. 1.80 până fl. 2.—, cânepa fl. 41.— până fl. 42.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.50, spiritul p. 100 L. % 29 până 31 cr., carnea de vită Kilo 44 cr. carnea de vitel 38 până 45 cr., carnea de porc 46 până 50 cr., carnea de berbec 24 până 26 cr., ouș 10 cu 30 până 35 cr.

Bursa de București.

Cota oficială dela 4 Decembrie st. n. 1884.

Table with 3 columns: Item, Buy (Cump.), Sell (vënd.). Includes items like Renta amort. (5%), Rur. conv. (6%), Act. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, etc.

Bursa de Viena

din 5 Decembrie st. n. 1884.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Rentă de aur ung. 6%, 4%, 5%, Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung., etc.

Bursa de Budapesta

din 5 Decembrie st. n. 1884.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Renta de aur ung. 6%, 4%, 5%, Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung., etc.

[71] 20

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

în Sibiu,

≡ fundată în a. 1868 ≡

asigurează pe lînga condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și esplosiune clădiri de ori ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
b) pe vieța omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru terminuri fiesate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Table with 2 columns: Date and Sum insured. Includes Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc, Suma asigurate pe vieța.

fl. 864,856.67 cr.

Conform bilanțului pentru 1883 fondurile de rezervă și garanție se urcă la fl. 536,865.21 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile gen. și principale în Brașov (C. J. Münnich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Apoteca

la „mērul de aur al imperului“

I. PSERHOFER

Viena Singerstrasse 15.

Pilule curățitoare de sânge

mai nainte numite Pilule universale, merită numirea din urmă, fiindcă au adevărit efectul lor fără nice un efect, după folosirea acestor pilule s'a dobândit în nenumărate casuri și în timp scurt, însănătoșare deplină, 1 scutulă cu 15 pilule în preț de 21 cr.; un pachet de 6 scutulă 1 fl. 5 cr., comande cu postcepere nefrancață 1 fl. 10 cr. Mai puțin de un pachet nu se trimite.

Au sosit o mulțime de scrisori, prin care consumenții mulțumesc pentru redobândirea sănătății lor în cele mai deosebite și mai grele boale. Fie-care după-ce va folosi acest medicament, se va simți silit a-l recomanda mai departe.

Reproducem câteva dintre mulțimea de scrișori de recunoștință.

Waidhofen lângă Ybbs, 24 Noemvrie 1880.

Mulțumită publică.

Stimate d-le! Încă din anul 1862 am suferit de hemorroide și greutate la urinare; am întrebunțat și ajutorul medical, dar fără de folos; boala s'a îngreunat astfel, încât după un timp am simțit dureri mari de foale (în urma unei constringeri a tubului); a urmat o lipsă de poftă de mâncare și îndată ce mâncam ceva sau beam vreo picătură de apă, abia mai puteam umbla de ameteală de tusă și greutatea de răsuflare, până când în sfârșit am făcut întrebunțare de pilulele d-tale purgative pot dice făcătoare de minuni, cari au și avut efect și m'au scăpat de suferințele desperate.

S-te domnule! Abia pot să vă mulțumesc și să-mi exprim recunoștința în deajuns pentru pilulele depurative ale d-voastre precum și pentru celelalte medicamente întăritoare.

Cu deosebită stimă Ioan Oellinger.

Stimate d-le! Am avut norocirea de a da de pilulele depurative ale d-voastre, cari au avut pentru mine un efect admirabil. Am suferit mulți ani de durere de cap și amețeli; o prietină mi-a dat 10 bucăți din

excelentele pilule ale d-tale și aceste 10 bucăți m'au restaurat așa deplin, încât e o minune. Cu mulțumită vă rog a-mi mai trimite 1 pachet.

Piszka, 13 Martie 1881.

Andrei Parr.

Stimate d-le Pserhofer! Eu și mulți alții, cărora pilulele depurative ale d-tale le-au redat sănătatea trebuie să vă mulțumim în scris. În foarte multe morburii pilulele d-tale au dovedit cea mai miraculoasă putere de vindecare, chiar în casuri unde toate celelalte mijloace au fost zadarnice. La scurgerea de sânge a femeilor, la menstruațiune neregulată, la urinarea grea, la limbrici, la slăbiciune de stomac, la amețeli și la multe alte rele au ajutat radical. Cu deplină încredere te rog acum a-mi mai trimite 12 pachete.

Cu deosebită stimă Carol Kauder.

Stimate d-le! Presupunând că toate medicamentele d-tale vor fi tot așa de bune ca renumitul d-tale balsam în contra degerării, care în familia mea a făcut un sfârșit repede mai multor casuri de umflă-

turi de degerare, pre lîngă toată neîncrederea mea în așa numitele mijloace de vindecare generale, m'am hotărit totuși a începe cu pilulele depurative ale d-tale, pentru a bombarda cu aceste mici globuri durerile mele îndelungate de hemorroide. Fără întârziere trebuie să-ți mărturisesc, că suferințele mele vechi după o întrebunțare de 4-săptămâni, au încetat cu totul și că recomand în modul cel mai călduros în cercul amicilor mei aceste pilule. N'am nimic în contră și dacă vei face întrebunțare de aceste șire, — dar fără de publicarea completă a numelui.

Viena, 20 Februarie 1881.

Cu toată stima C. v. T.

Cseney, 17 Maiu 1874.

Stimate d-le! După-ce pilulele d-tale depurative au redat viața soției mele, care a suferit mai mulți ani de o durere de stomac cronică, dar nu numai că au redat-o vieții, dar i-au dat și puteri proaspete tineresci, nu pot rezista rugărilor altora, care sufer de aceeași boală și te rog a-mi mai trimite cu rambursa din nou două pachete din aceste pilule miraculoase.

Cu deosebită stimă Blasiu Spisstek.

Alife americană de reumatism, remediū cu efect grabnic și sigur, cel mai bun leac la toate relele reumatice, ca: durere de osul spinărei, junghieri, ischiaș, migrenă, dureri de dinți, de cap, de urechi etc. etc. 1 fl. 20 cr.

Săpun chinez de toaletă, cel mai perfect produs ce se poate oferi în săpunării, după a carui folosință pelița este ca și catifeaua de moale, păstrând un miros foarte plăcut. Este foarte spornic și nu se usucă. Bucata 70 cr.

Esența de viață (picături de Praga) în contra stomacului stricat și durerilor provenite din aceasta de tot soiul, un leac excelent de casă. 1 flacon 20 cr.

Balsam de înghețatură de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscut ca cel mai sigur remediū în contra cucnelor de îngheț de tot felul, cum și pentru vindecarea de rane vechi etc. 1 burcanel 40 cr.

Pulbere în contra sudoarei picioarelor. Această pulbere delată sudoarea picioarelor și mirosul cel greu provenind din acea sudoare, conservează încălțăminte și s'a încercat de nevătămător. Prețul unei cutii 50 cr.

Pomadă de Tannochimină de I. Pserhofer de un șir de ani recunoscută ca cea mai bună dintre toate remediile pentru creșterea părului un burcan mare elegant 2 fl.

Pastă de pept de Georgé de mulți ani recunoscută în general ca cel mai excelent și mai plăcut mijloc în contra flegmei, tusei, răgușelei, catarchului, a durerilor de pept și plămâni și contra boalelor de gât. 1 scutulă 50 cr.

Sare universală de curățenie de A. W. Bullrich. Un remediū excelent de casă în contra tuturor urmărilor ale indigestiunei: de durere de cap, ameteală, cărcei la stomac, acreeală în gât, suferințe haemoroidale, inchiere etc. 1 pachet 1 fl.

Toate specialitățile franceze se află în deposit și la dorință se vor expeda prompt și ieftin.

Comande prin postă în preț de sub 5 fl. se efectuează numai după trimiterea prețului prin asignațiune postală, comande mai mari se trimit și cu rambursă postală.

[99] 7—12